

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilu koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat

Leto XXX.

Celovec, 14. vinotoka 1911.

Št. 50.

XXI. letni občni zbor

„Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“

se vrši

v četrtek dne 26. oktobra l. 1911.

točno ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu.

S p o r e d :

1. Pozdrav in poročilo predsedstva.
2. Pozdrav poslancev.
3. Poročilo starega odbora.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Nobenega zavednega koroškega Slovence ne sme manjkati na tem občnem zboru! Pridite vsi do zadnjega slovenskega moža v odgovor šikanam deželne vlade!

Odbor.

Današnji številki je priložen „Narodno-obrambni Vestnik“, ki priobčuje poročila na občnem zboru „Slovenske Straže“ v Celovcu. V enem letu je „Slovenska Straža“ pokazala, da zasluži naše popolno zaupanje. Kjer še ni podružnice „Slovenske Straže“, jo takoj ustanovite! S tem, da podpiramo „Slovensko Stražo“, podpiramo in branimo sebe!

Strelji v parlamentu.

Kdor se je plevel, žanje plevel. Liberalizem je tako dolgo trobil ljudstvu svobodo in svobodo in boj Cerkvi, da se je ta večna pridiga res prijela najnižjih slojev. Liberalizem je rodil socialnega demokrata, ki se od liberalca le v tem razločuje, da je v izvajanju svojih načel bolj dosleden kakor liberalec. Pa tudi bolj pameten je socialni

demokrat, ki se je navidezno zavzel za trpeče delavstvo in mu obljubuje od svoje organizacije nebesa. Zato ima pa socialna demokracija med ljudstvom tudi več uspeha kakor liberalizem. Večina delavcev ne pristopa k socialnodemokratski organizaciji zavoljo njenegasovraštva proti katoliški Cerkvi in proti veri sploh, ampak iz stanovskih ozirov, ker upa od socialne demokratske organizacije boljših časov za delavca. Ko pa so te vrste delavcev nekaj časa v socialdemokratski organizaciji in slišijo dan na dan samo hujskanje proti Cerkvi, duhovnikom in je takorekoč vsega zla „kriva edinole Cerkev in farji“, samo židovski velekapitalisti ne, potem ni čuda, da postanejo strastni nasprotniki „klerikalizma“; nekateri še hodijo v cerkev, a zunaj cerkve so čisto podivjani in ne nosijo več na sebi nobenega znaka krščanstva.

Židovski voditelji socialne demokracije v Avstriji so na Dunaju delavstvo tako dolgo hujskali in zlorabljali bedo delavskega stanu, da so vprizorili pravi punt. Sami so se poskrili v varna zavetišča, zapeljane delavce pa so poslali pred bajonete in puške. Je bilo še vedno tako! Ker pa se je punt ponesrečil in so bili nekateri puntarji po zaslugi od sodnije strogo kaznovani, so socialdemokratski voditelji začeli hujskati in v hudodelstva pozivati — v državnem zboru.

V seji državnega zbora dne 5. vinotoka popoldne je govoril voditelj avstrijske socialne demokracije dr. Adler o turško-laški vojni, draginji in o socialdemokratskih izgredih na Dunaju. Grozil je in hujskal, češ da je beda tako velika, da bi se imel za zločinca, če bi ne začel z nasilstvom, ako bi bil prepričan, da bi to pomagalo. „Vemo, Vi imate vojaštvo, policijo, orožništvo, celo uradništvo na razpolago.“ Schuhmeier (socialni demokrat): „Pa če bi hoteli, bi že lahko šli po drugega za drugim. Končno ti gospodje v topove tudi ne morejo zlesti.“ Dr. Adler je nato napadal pravo-

sodnega ministra, češ da je ta kriv ostrih obsodb socialnodemokratskih izgrednikov na Dunaju, in zaklical:

„Ne čudite se čez to, da je enkrat izbruhnilo, ampak vsak dan ponavljajo čudež je, da te velike množice v celi Avstriji še vzdržijo in ne udarijo.“ (Živahno ploskanje pri socialnih demokratih.)

V tem hipu se je slišal z druge galerije klic: „Živela mednarodna socialna demokracija!“ in takoj nato je počilo pet strelay. Mlad mož je oddal strele, ki so zadeli balustrado pri predsedstvu. Nihče ni bil zadet. V zbornici je nastala mrtvaška tišina. Predsedoval je ravno krščanskosocialni podpredsednik Jukel. Sklonil se je pod mizo. V zbornici so že menili, da je zadet. Pripognil se je pa le, da je potegnil za alarmsignal, znamenje, da morajo vsa vrata v parlament takoj zapreti. Na ministrski klopi, kamor so bili strelji merjeni, sta sedela pravosodni minister dr. vit. pl. Hochenburger in naučni minister grof Stürgkh in nobeden izmed njiju ni bil zadet. V zbornici je nastal grozen prepir med socialnimi demokrati in ostalimi poslanci. Socialni demokrat Hillebrand je zaklical: „Tako smo hoteli imeti, prav je tako!“ „Arbeiter Ztg.“ je sicer ta medklic Hillebranda tajila, pa v „Vaterlandu“ je posl. Luksch pribil, da je slišal tako klicati posl. Hillebranda, in je za to navedel tudi več prič.

Napadalca so prijeli zborniški slugi. Pri zaslišanju je izpovedal, da se piše Nikolaj Njeguš Vavrak, mizarski pomočnik, doma iz Šibenika v Dalmaciji, star 26 let, in je pristavil: „Jaz sem organiziran socialni demokrat!“ Med potjo je rekel: „Ostre sodbe, ostri strelji.“ Pri zaslišanju je čisto odkrito priznal, da je meril na pravosodnega ministra iz maščevanja, ker so bili dunajski izgredniki obsojeni. Pri njem so našli skoro še nov ameriški revolver. Streljal je v razdalji 40 metrov in vsi strelji so zadeli v obsegu enega metra. Iz tega

Podlistek.

Izgubljeni študent.

(Dalje.)

In prišla je druga šola. Skrbni in poštene Francelj se je zopet moral ločiti za leto dni pri svojih dobrih stariših. A ker je cele počitnice skrbno hranil denar, kar sta mu ga izročila oče in mati, si je prihranil do konca počitnic veliko svoto. In naložil je ves ta denar v poštno hranilnico; tu je bila zanj največja varnost. S tem denarjem si je menil, še kedaj nabaviti koristnih knjig.

Zzavistjo je gledal marsikak zapravljeni dijak nanj. In večkrat se je enega ali drugega polastila želja, da bi sklenil prijateljstvo s Franceljom. Marsikdo se mu je laskal in silil v njegovo družbo, a Francelj je vedel, kaj jim diši, kje je njih prijateljstvo in po čem jim hrepeni srce, da sklepajo z njim prijateljstvo.

Bil je uljuden in radodaren, a ni bil zapravljevec in razsipnež. Hodil je v dobro družbo in jo zabaval, a bil je kljub temu še vedno nedolžen in čist. Njegovo srce je bilo res blago srce.

In tako je poteklo tudi drugo leto dobro, čeprav ne več z odliko.

V počitnicah se mu ni ljubilo resnega dela, preveč se je razvadil v mestu. Tudi s svojimi domačimi tovariši ni hotel občevati, vedno si je želel vesele dijaške družbe.

In prišel je zaželjeni čas, ko se je mogel vrniti v družbo veselih tovarišev. Družbe si ni izbiral, bila mu je vsaka dobra. A slaba tovarišija nikdar ne ostane brez slabih posledic in tako se je zgodilo tudi z našim Franceljom. Prej blag, nedolžen mladenič, je zdaj postal mehkužnež, delo ga ni veselilo, le s tovariši bi se bil rad shajal in z njimi popival. Koder je mogel, je razsipal denar, katerega je preje s toliko skrbjo nalogal v hranilnico. Šola mu je bila deveta skrb, a zato je bil tudi vspeh tak, da bi moral ponavljati tretjo šolo, ko bi bil hotel nadaljevati svoje študije.

Oče se je jezil na mater, ker je dajala sinu denar. Vsi upi so splavali po vodi. A mati je še vedno mislila, da bo njen sin še nekdanji gospod, toda varala se je hudo. Če ravno bi njen sin še dalje študiral, gospod po materini misli ne bi bil.

In tako se je pripetilo, da je pričel tudi v počitnicah cele noči krokat in slednjič vasovati. Očetu se je zoperstavljal, a mati je morala molčati, sicer ji je očital, da je ona kriva, ker mu je dajala denar.

Delati ni hotel, bil je preveč truden vsled ponočevanja. Raje je pogoledal po senci, kakor da bi pomagal očetu pri delu.

Denarja mu je zmanjkalo. Oče mu ga noče več dajati, mati pa nima, niti toliko ne, kolikor je menila, da bi rabila na stara leta, a tudi tega bi rada dala, ko bi le hotel sin prav storiti, a sedaj jo je pričelo skrbeti za bodočnost.

V šolo se mu ni več ljubilo, a družbo veselih tovarišev si je le želel. A skrbni oče je vedel, kaj vleče sina v mesto, zato mu ni hotel dati denarja. In zopet je nadaljeval doma svoje staro življenje. A ker ni imel denarja, je obrnil misel na gozdove.

Šel je v gozd, tam sekal in prodajal najboljši les za prav nizko ceno, le da je dobil denar. Pa prišel je oče in pregledal gozd, pregledal denar, a denarja je bilo premalo. In zazdelo se mu je, da je res, kar so ljudje na tihem šepetali o njegovem sinu.

„Francelj, ali je to ves denar, kar si ga prejel?“ „Vse je, jaz nimam nič!“ mu je rezko odvrnil sin. O Francelju, kje je tvoje poštenje, kje tvoja vestnost, očeta goljufaš, saj vidiš, da ve, kaj se godi za njegovim hrbtom! Ravnotako je delal sin tudi pri vinu in pri prodaji goved.

In ko ga je oče karal vsled njegovega pijančevanja, mu je obrnil hrbet, in ni ga bilo cel dan domov. Domače vino mu ni dišalo, le v gostilni se je počutil doma. In v ta svoj dom je zahajal tudi čez dan. Z žalostjo in skrbjo je opazoval oče posestvo in gledal v propad, ki mu zija nasproti, ako se sin ne bo poboljšal. (Dalje.)

strokovnjaki sklepejo, da mora biti napadec izboren strelec. Napad se je izvršil ob tričetrt na dve popoldne. Seja je bila za eno uro prekinjena. Dr. Adler je opisal dogodek kot čin blaznega človeka, kar pa Vavrak ni.

O napadu je govoril ob vpitju socialdemokratov tudi ministrski predsednik in ga imenoval hudodelski napad; rekel je, da ni čudno, če se končno zgodijo taki hudodelski napadi, če se pa dan na dan na javnih shodih govori take reči, ki so čudno podobni temu, kar se je zgodilo v zbornici. Ker socialni demokratje nato vpijejo, jim pokaže list, po katerem je govoril dr. Adler na hodu v Favoritih sledeče: „Pa značilno in važno je, da žal vidimo, da so tisoči in stotisoči ljudi v nevarnosti, da se jih ne bi polastil obup, da se na tisoče ljudi začne spraševati: Kaj nam je za življenje? Predno gladi umrjemo, se hočemo na svojem sovražniku vsaj maščevati.“

Socialistična hujskanja poganjajo torej že cvet. Pa saj tudi drugače ni mogoče. Za socialne demokrate je vlada imela vedno drug način postopanja kakor n. pr. za tako patriotične Slovence, ki jih je na pritisk nemških nacionalcev vedno zapostavljala in prezirala ter naravnost žalila. Deželna vlada Koroška je celo razpustila politično društvo, ker je storilo strašen zločin, da je štelu ljudi v kontrolo zloglasnega uradnega ljudskega štetja na Koroškem. Vlada je pa imela vočigled temu, kar so počenjali socialni demokratje, gluha ušesa in zavezane oči. Tako se vse enkrat maščuje!

Zadnji čas je že, da po celi Avstriji zavlada enkrat železna roka pravice in enakopravnosti in da odpravi privilegije, ki jih uživajo sedaj vsi razen Slovanov!

Mohorjani — „Slov. Straža“ Vas kliče!

Zopet Vas je »Družba sv. Mohorja« razveselila s krasnim književnim darom. Za udnino dveh kron dobite šest lepih knjig, katere Vam bodo krajšale dolge zimske večere. Za ta dar ste gotovo »Družbi« zelo hvaležni. Kako pa lahko najlepše izkažete hvaležnost? »Družba sv. Mohorja« sama ima svoj sedež v mestu, kjer prebivajo najbolj zagrizeni naši narodni nasprotniki, ki nam hočejo ugrabiti našo lepo zemljo in zatreti naš mili slovenski jezik. »Družba sv. Mohorja« je največja slovenska trdnjava v naši, narodno najbolj ogroženi Koroški in njenem glavnem mestu Celovcu. Veliko napadov je že morala prestati od strani nemških nestrpnih in zato jo bo gotovo razveselilo, ako bo vsak »Mohorjan« v znak hvaležnosti, da mu za tako nizko ceno podaja vsako leto toliko duševnega kapitala in zabave, ob sprejemu knjig daroval za »Slov. Stražo« vsaj 10 vinarjev.

»Mohorjani!« Lansko leto ste se radi odzvali naši prošnji in poslali skupno 2748 K 4 v. Srčna Vam hvala za ta lep dar. **Prosim Vas pa, da se nas tudi letos spomnite s še obilnejšim darom.** »Slovensko Stražo« čaka v bodočem letu ogromnega dela, katero bo pa mogla izvršiti le, ako bo dobila za to potrebna sredstva. **Armada Mohorjanov šteje nad 84.000 članov, ako bi vsak član daroval »Slovenski Straži« vsaj 10 vinarjev, bi se nabrala že lepa vsota, s katero bi bilo obmejnim Slovincem veliko pomagano. Gg. poverjeniki »Družbe sv. Mohorja« — prav vsi pomagajte »Slovenski Straži«, naberite pri razdelitvi knjig kar največ darov.**

»Mohorjani!« »Slovenska Straža« zaupa v Vas in je prepričana, da se bode po Vaši požrtvovalnosti lani nabrali znesek letos vsaj potrojil.

Osrednje vodstvo »Slovenske Straže«.

Protirevolucija na Portugalskem.

Na Portugalskem so republikanci na svečnico 1. 1908. umorili kralja Karola I. Hoteli so nato proglasiti republiko, pa se jim ni posrečilo. Ko je zasedel portugalski prestol mlajši kraljev sin Manuel II., se je kazal svobodomislecem naklonjenega. Gasil je torej ogenj z ognjem. Naravno, da so se svobodomiselnih puntarji okrepili in začetkom meseca oktobra lanskega leta povzro-

čili nov punt, v katerem je vojaštvo prelo-milo prisego zvestobe do kralja in se postavilo na stran puntarjev. Kraljeva družina je pobegnila na Španjo. Puntarji so proglasili nato Portugalsko za republiko. Začeli so obenem takoj gonjo proti katoliški cerkvi in redovnikom. Duhovniki so bili poulični druhali izročeni na milost in nemilost.

Letos je bil izvoljen predsednik republike, in razne države, med njimi tudi Avstrija, niso imele nujnejšega posla, nego da so Portugalsko priznale kot republiko. Republika pa Portugalcem ni prinesla sreče. Država se je v kratkem času strašansko zadolžila, in stiska ljudstva je postajala vsak dan večja. Vrhtega oblasti niso spoštovale več verskega prepričanja in v severnem delu države je začelo vreti. Severni del Portugalske je ostal še veri zvest in kralju, oziroma monarhiji naklonjen. Pripravljali so protivstajo. Glava in srce monarhističnega gibanja je artiljerijski stotnik Paiva Conceiro.

Vodja monarhistov Conceiro.

Stotnik Conceiro je cel mož, izboren vojak, odločen po svojem značaju in pri vojaštvu priljubljen. Na bojnem polju na vročih afrikanjskih tleh se je izkazal kot pravi junak in umen vojskovodja. Pri puntu leta 1910. je bil edini častnik v Lizboni, ki se je prostovoljno postavil v bran puntarjem. Pred izbruhom revolucije je bil pri kralju in ga opozarjal na nevarnost, da so vladni možje sporazumljeni s prekucuhi. Kralj se mu je za svarilo zahvalil, storil pa ni ničesar; preveč je zaupal svoji vladi in verjel njenim lažnjivim in izdajalskim poročilom. V puntarski noči se je kot kapitan pri topničarjih s svojo edino baterijo boril proti vstaški premoči po lizbonskih ulicah kot pravi junak. Ko je revolucija zmagala, se je odpovedal vojaški službi; njegove odpovedi pa republikanska vlada ni sprejela in je dala Conceiru dopust. Conceiro je ostal v Lizboni in čakal nadaljnih dogodkov. Ko so se začeli v novi republiki dogajati znani sramotni škandali in so se vedno bolj množili, je meseca sušca tega leta pisal na vlado »odprto pismo«, v katerem jo je zaklinjal, da naj zapusti za domovino pogubno pot. Obenem je pa pristavil, da se bo z vsemi svojimi močmi postavil na čelo vstaji zoper republiko, če se razmere ne bodo spremenile. Tri dni bo čakal v Lizboni, da ga morejo ali zapreti ali pa mu odgovoriti, po preteku treh dni pa se bo podal k voditeljem monarhistov. Neustrašenega in priljubljenega vojaka se niso upali zapreti in tako je Conceiro čez tri dni zapustil domovino in se podal na tuje. Od tedaj se je bavil z organizacijo protivstaje. Framazoni republikanski voditelji se Conceira strašno bojijo. Prve dni v mesecu oktobru je na severu Portugalske začel zbirati prostovoljce, da udari z njimi na jug. Vsak dan so pristopale k njegovi armadi nove čete prostovoljcev.

Boji med republikanskimi četami in vstaši.

O bojih med republikanskimi četami in vstaši ni zanesljivih poročil. Razne brzozjavke portugalske vlade vedo povedati, da so vstaši bili poraženi, da je Conceiro zbežal itd. Toda ta poročila niso prav nič zanesljiva in razne okolnosti kažejo, da najbrž ne bo vse tako in da bo imela republikanska vlada dovolj dela, da užuga monarhiste. Poročila trdijo, da se je v bližini mesta Oporto vršil med monarhisti in vladnimi četami boj, v katerem so bili monarhisti potisnjeni nazaj. Če so vladna poročila resnična, potem je nerazumljivo, zakaj da je ravno v tem zmagovalnem času podal demisijsko — vojni minister. To sicer ni navada! Francoski listi poročajo, da je republikanska vlada v zadnjih dneh zaprla 7000 ljudi, med njimi 2000 delavcev in 500 duhovnikov.

V Lizboni izhajajoča monarhistična lista »Capital« in »Intransigente« sta k vladnim poročilom o vstaji na severu pripomnila: Golo dejstvo je, da so z republikansko vlado zelo nezadovoljni, ker je obdržala zakon o ločitvi med cerkvijo in državo in ker ropo po cerkvah. Dragocene relikvije in cerkvene reči so — izginile. Da bi vlada to prikrila, je prepovedala procesije in slovesne božje službe.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Občni zbor

„Slov. županske zveze za Koroško“

se vrši

v četrtek dne 26. oktobra l. 1911. točno ob pol 9. uri dopoldne v mali dvorani hotela Trabesinger v Celovcu.

Natančnejši spored objavimo v prihodnji številki. Pričakujemo, da se tega občnega zbora udeležijo v velikem številu slovenski župani in občinski odborniki.

Odbor.

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjev dar. Cesar je iz zasebne blagajne podaril za pogorelce v Kazazah pri Štebnu 1500 K.

Zmaga v boju za šolo v Vogrčah. Upravno sodišče na Dunaju je zopet ugodno rešilo pritožbo slovenske občine v boju za šolo s slovenskim učnim jezikom. Dolgoletni boj za šolo v Vogrčah je definitivno rešen in ministrstvo mora na podlagi odločitve upravnega sodišča ugrizniti v kislno jabolko in dovoliti slovenščino kot edini učni jezik na šoli v Vogrčah. Slovenske občine, ganite se!

V kn. šk. bogoslovnicu v Celovcu je letos vstopilo v I. letnik 18 gospodov, med temi devet Slovencev in sicer: Pavel Gril iz Vovber, Ivan Kuchling iz Dobrove pri Dobrlivasi, Anton Mlinar iz Blata pri Pliberku, Ignacij Muri iz Jezerskega, Josip Remic iz Šoštanja na Štajerskem, Ivan Sadolšek iz Železne Kaple, Joško Verhnjak iz Leš pri Prevaljah, Matevž Wornig iz Daščic pri Št. Ilju, Saba Zor iz Gradca. Izmed 9 Nemcev so 4 Korošci, 1 Tirolec in 4 iz rajha.

Umrl je v Celju notarski kandidat gospod dr. Milan Detiček, star 29 let. Pokojni je bil iz znane narodne družine gospodarja Detička v Celju. N. v m. p.!

Razpisana je služba pravega učitelja za latinščino in francoščino kot glavna predmeta na c. kr. državni realni gimnaziji v Beljaku z začetkom drugega semestra 1911-1912 do 10. listopada 1911.

Koliko je izdala Súdmarka za lutrovske naselbine v št. Ilju? »Grazer Volksblatt« poroča glede sklepa občnega zbora Súdmarke v Celju z ozirom na protestantovsko naseljevanje v št. Ilju na Štajerskem, da je izdala Súdmarka za naseljevanje nemških protestantov v št. Ilju 300.000 K; 100.000 K od teh je popolnoma izgubljenih. Ker ni bilo pravega uspeha od tega naseljevanja in računani niso prav »štimali«, je občni zbor sklenil, vsako nadaljno naseljevanje v št. Ilju opustiti.

Gospod D. Doberšek, šolski vodja, daruje 3 K za »Učiteljski dom« kot odgovor na vse žalitve in zbadanja g. Šumija in gotovih tovarišev ob priliki gospodarskega tečaja na državne stroške v Litzlhofu.

Za Društveni dom v Žitarivasi so darovali na naslov ondotnega Kat. slov. izobrdruštva Trta« od 23. aprila do 7. oktobra t. l. sledeči cenjeni darovalci: Terezija Volavčnik, kuharica pri kneginji Lichtenstein, Štajersko 2 K. — Marija Bregar, Žitaravas 2 K. — Neimenovan 1 K. — Alojzij Huter, župnik, Korte, drugi dar 2 K. — Tomaž Ulbing, kaplan, Dobrlavas 2 K. — Anton Benetek, provizor v št. Jurju 2 K. — Janez Petek, Žitaravas, drugi dar 15 K. — Albin Novak, trgovec, Sinčavas 5 K. — Vaclav Čeh, župnik, Galicija 5 K. — Podjetje Tolstovške slatine po Albinu Novak, Sinčavas 2 K. — Čisti dobiček od igre »Trije tički« v Klančah 10 K. — Andrej Rapold, Bjela, drugi dar 8 K. — Franc Mihl, župnik, Žihpolje, drugi dar 3 K. — Ivan Tavčar, dijak, Ljubljana, 2 K. — Franc Traven, Gabrije, 5 K. — Iz nabiralnika gostilne v »Društvenem domu« 22 kron. — Lepa hvala! Živel! nasledniki!

Št. Tomaž, (Shod), ki je bil napovedan v prejšnji številki, se bo zavoljo »vlaččenja zvonov« v Ličji vasi preložil na drugo nedeljo, dne 29. oktobra.

Javni nastop Orlov v št. Janžu. Prvo krat so Orli na Koroškem nastopili javno in to v lepem, v narodnem oziru tako ogroženem Rožu. In prvi nastop Orlov jim je osvojil naša srca. Dne 8. oktobra se je ob obilni udeležbi od blizu in daleč vršil shod »Slov. izobraževalnega društva« v št. Janžu v

Rožu pri »Tišlarju«. Na shodu je govoril vč. g. dr. Lambert Ehrlich, o narodno-patriotični vzgoji v naših društvi. Govoru so poslušalci z zanimanjem sledili. Gospodu govorniku prav pristrčna zahvala! Potem se je oglašil brat Lavoslav Riedl, tajnik velikovskega Orla, ki je prihitel z načelnikom našo slavnost in prinesel pozdrave od bratov iz Velikovca in nas bodril k vztrajnemu delu za vzvišene lepe orlovske ideje. Hvala! O priliki vam naši bratje vrnejo! S tem je bil zaključen shod in se je vršila javna telovadba po že prej v »Miru« objavljenem sporedu. Na shodu in pri telovadbi smo opazili iz Celovca prihitelo gospode in sicer: urednika »Mira«, g. F. Smodeja, g. dr. Jesenka in predsednika jeseniškega okrožja Orlov, vrlega brata Ivan Krivca. Da se je telovadba tako obnesla, gre največja zasluga bratom iz Jesenic in Koroške Bele, ki so prihiteli k nam in izvajali jako lepe, a težke vaje pod vodstvom brata J. Klinarja in jako krasno moreško. Pohvaliti moramo tudi tamburaški odsek in njegovega vodja g. I. Müllerja, ki je priredil komade za proste vaje in moreško. Pohvaliti moramo tudi domača dekleta, ki so okrasila z vencji telovadni prostor. Pri prostih vajah je nastopilo 27 Orlov, pri katerih so nastopili tudi prvič naši fantje. Telovadbe na drogu se niso vdeležili, ker zavoljo pomanjkanja gmotnih sredstev, dozdej še nismo imeli orodja. Orli so si s svojim prvim nastopom v našem kraju pridobili pri ljudstvu globoke simpatije. In še celo nasprotniki, ki Orle sicer tako sovražijo in zaničujejo, so gledali, akoravno bolj od daleč, prvi izborni uspeli nastop. Želeti bi bilo, da se ta, na Koroškem tako malo upoštevana organizacija mladine bolj razširi. Upamo, da bomo prihodnje leto že nastopili v krogih in da se bo glasil orlovski rog ob mogoči prvi koroški okrožni ali pa celo Zvezni orlovski prireditvi. Dvignite se, bratje koroški, in stopite v vrste boriteljev za orlovske ideje, za čast in last teptanega koroškega slovenskega ljudstva! Na zdar!

Za »Šolsko društvo v Celovcu« je darovala Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu 25 K. Iskrena hvala! Živele naslednice!

Prof. dr. Kleinwarter je na c. kr. ino-moški **porodniški in ženski kliniki** ugotovil sledeče: Naravna **Franc Jožef-ova** grenčica se je vedno izkazala kot točno in trajno učinkujoče odvajalno sredstvo. Ker se ne opažajo nikaki nadležni stranski pojavi, zasluži »Franc Jožef-ova« voda najboljšo priznanje.

Št. Tomaž. (Uzmovič), o katerem smo pisali, da je pri Štrucu ukradel okoli 400 K, se je že izdal. Domači hlapec Andrej Kofler je bil. Našli so pri njem še 152 K. Gospo-sveški orožnik ga je koj odpeljal v Celovec, kjer sedaj počiva in ričet je.

Za esperantiste. Kdor hoče zastonj na esperantski kongres v Krakov, kjer bodo zastopani prvič oficijelno slovenski esperantisti, naj naroči nemudoma esperantsko slovnico za 1:30 K. Društvo čeških esp. se je zavezalo namreč, plačati tisočemu naročniku vse izdatke, da se doseže čim prej to število. Naročite torej takoj esp. slovnico, ker manjka do tisoč le malo. Založništvo esp. knjig, Juršinci, Štajersko.

Šmihel pri Pliberku. (Naše izobrazevalno društvo) je po daljšem presledku zopet priredilo na rožnovensko nedeljo zborovanje, ki je kljub slabemu vremenu izvrstno uspelo. Govornik č. g. kaplan Katnik nam je nakratko orisal splošne razmere nekdanjih in sedanjih časov, opozarjal na nevarnosti sedanjega časa in nam pokazal, da se jih najlažje varujemo v društvih. Igro »Tri sestre« so igralci tako dobro predstavljali, da so celo ženske morale ploskati, akoravno jim nauk, da je mož glava, ni bil posebno po volji. Tamburaši so tako svirali in šaljiva pošta je tako delovala, da se bodeta naša korenjaka Lojze Milač in Tomaž Perč, ki sta se ta dan poslavljala od društva, tudi še pod vojaško suknjo z veseljem spominjala lepega dne.

Šmihel pri Pliberku. (Razno.) Naša vas polagoma raste. Na vzhodni strani se že dviguje iz tal nova ljudska šola, ki obeta biti veličastna stavba in kras vasi. Ne daleč od nje si je sezidal tudi krojaški mojster g. Jožef Čas lično hišo. — Šmihelčanom večkrat primanjkuje vode. Podjetni g. Šercar si bo s tem pomagal, da gradi vodovod iz Mlak, ki mu bo dajal dovolj vode za do-

mače potrebe. — Naša župnija se lahko ponaša, da ima letos štiri bogoslovce. Dal Bog, da bodo vsi dobri duhovniki, delavni na verskem in narodnem polju!

Št. Lenart pri Sedmih studencih. (Po-prava cerkve in drugo.) Skoraj skozi celo leto so stali na našem farnem stolpu odri, ki so nam značili, da se nekaj popravlja. In res, sedaj je vse gotovo. Po-barvana je nanovo cerkev in stolp, stolp je tudi deloma nanovo pokrit. Cerkev zgleđa sedaj, kakor da bi bila popolnoma nova. Slikarska dela je izvršil slikar Fr. Gimmi iz Celovca. — Istotako kot farna je bila popravljen tudi podružna cerkev v Poturju, katero je zidarski mojster A. Moretti na novo pobelil in tesarski mojster Lovrenc Krabina nanovo pokril. — Podružnica na Čavi je dobila po darežljivosti Franca Brešnik, bivšega majarja na Muti, dvoje krasnih barvanih oken, ki jih je postavil g. Supersberg iz Celovca. Hvala pristrčna blagemu darovalcu! — Dne 9. t. m. sta si podala roke v zakonsko zvezo vrli narodnjak Jožef Colnar p. d. Ferlič v Korpičah, in Marija Migič, Kovačeva istotam. Bilo srečno! — Pri Majarču je hotel v nedeljo zvečer neki — konj vlomiti. Iztrgal je že železne mreže v oknu, a jo je potem »podurhal«, ko je videl, da so še ljudje v gostilni.

Borovlje. (Iz gostilne.) Prosim, gospod urednik, ne uvrstite sledečega med smešnice, ker je popolna resnica. Star in znan Celovčan je bil s svojo gospo dne 8. t. mes. tu v gostilni »Pri zl. b.« na obisku. Pogovor nanese na narodne razmere v Celovcu. Naenkrat vpraša Celovčan: »Kdaj je postal Celovec nemški?« Nihče mu ne more odgovoriti; zato odgovori sam: »Takrat, ko so se Slovenci nemški naučili.« — Gola resnica. Tako bo tudi v Borovljah, ko bodo borovski Slovenci znali nemško, bodo kar naenkrat sami Nemci.

Spodnji Dravograd. (Ljudsko štetje slov. političnega društva.) Ker je politično društvo spet oživel, naznanjamo njega privatno ljudsko štetje po občevalnem jeziku za leto 1910.

	Nemcev	Slovencev
Gorice	2	348
Sv. Lovrenc	100	149
Rabenstein	1	94
Grad	5	26
Trg Sp. Dravograd	269	502
Viče	2	193

Kozjivrh, Sv. Duh, Ojstrica, Sv. Boštjan, Velka — tam se sploh ni štel, ker prebivajo sami Slovenci. Da bodo pa gotove vplivnejše osebe na jasnem, se poroča, da smo šteli slovenskega rojaka in slovenskega tolmača g. Voglarja in Konca na Viči za Nemca. Radovedni smo na uradno štetje!

Borovlje. (Vesel nemški napred ek.) Pod tem naslovom je dal dopisnik nemških listov duška svojemu veselju, da je na cesarjev god bila prvič služba božja, pri kateri se je nemško molilo in pelo. Seve če se za tistih šest ali sedem pristnih nemških družin zastavi vsa nemška moč od deželnega predsednika pa do — škofa, se seve doseže, da pride nemški katehet, ne oziraje se na 90 odstotkov slovenskih otrok. Kar se dozdej še ni zgodilo na Koroškem, to se godi letos, da se celo krščanski nauk in božja služba zlorablja v ponemčevalne namene. Dopis pravi, da se je duhovščina držala slovensčine ne oziraje se na verske koristi. Tisti, ki je to zapisal, pač nikoli ni bil v cerkvi. Če bi bil kdaj v cerkvi, bi vedel, kje je več ljudi, ali pri slovenski ali pri nemški pridigi! Dala se je namreč Nemcem prilika, da morejo poslušati nemško pridigo, in kdo jo posluša? Malo ljudi, in še od teh malo je bila in je večina Slovencev, ki se jih vsakokrat lahko vidi pri slovenski pridigi. Če bi v Borovljah bilo toliko Nemcev, kot misli dopisnik, in če bi se tako zanimali za božjo službo, kot bi bilo treba vsaj za vsakega mlačnega katoličana, bi pač vsako prvo nedeljo v mesecu — torej samo enkrat v mesecu — mogla biti cerkev polna vernih Nemcev, a išče se jih zaman. Pri vsaki nemški pridigi se mi je smilil pridigar, ker je moral pridigati skoro prazni cerkvi. Če jim je toliko za nemške pridige, bi se jih ja udeleževali. A seve, nameni so čisto drugi. Glavni namen nemških hujskačev je: prisiliti domačine k nemščini povsod. Zato imamo nemške uradnike, da je vsak prisiljen v uradu nemško lomiti, zato se je iz šole vrgla slovenščina tu-

di v krščanskem nauku, zato se hoče izriniti slovenščina tudi iz cerkve. Povsod ima domačin več pravic kot tujec, a seve na slovenskem Koroškem je narobe svet, najbolj pa v Borovljah; tu naj bi plesali domačini, kakor bi godli tujci. Žalibog pomaga tujcem gosti tudi škof, ki bi vendar ne smel pozabiti na katoliška načela, po katerih se slovenski otrok krščanskega nauka uči slovensko, nemški pa nemško. Iz šole so že vrgli posili-Nemci slovenski jezik s pomočjo nemškega škofa, sedaj so se že začeli zaletavati v zadnjo postojanko starodavnega domačega jezika, v cerkven jezik tukajšnje farne cerkve. Ali se jim bo ustreglo tudi tu? Na pol se jim je že, ko je s prihodom nemškega kateheta bila prva služba božja, pri kateri se je molilo in pelo nemško. In kako so se trudili, da so mogli nemško peti. Poldrug dan so se neprenehoma vadili v petju, da so otroci že čisto hripavi prihajali domov. Nazadnje bi še vse vkup padlo v vodo, če bi se jih ne usmilil organist in jim pomagal iz zadrege, da je orgljal. Sedaj, ko imajo vsako nedeljo nemško božjo službo, bi rad videl, da bi enkrat vsi »pristni« Nemci prišli v cerkev, da bi se videlo, koliko jih je, saj sedaj tudi nimajo vzroka izostajati, ker je minula »kränkende Verletzung ihres Volkstums«, ko jim ni treba več poslušati svojega — maternega jezika.

Velikovec (Boga so iskali.) Zadnji terek je predaval protestanski vikar Haupt v posebni sobi Kollozosove gostilne o vprašanju: »Ali je Bog?« Poleg naznanila v »Freie Stimmen« je razposlal tudi hektografirana vabila s sledečim besedilom: »Ljubi verski tovariši! Sporočam Vam, kakor smo se dogovorili, da se bodo vršila predavanja o verskih vprašanjih v posebni sobi gostilne Kollozos. Prvo predavanje bo obravnavalo vprašanje: »Ali je Bog?«, in bo v terek dne 10. oktobra. Začetek točno ob 8. uri! Tudi neevangeljski so srčno dobrodošli. Nemško-evangeljski pozdrav Vam udani Haupt, evang. vikar.« Naši naceljni se vedno hudujejo, če gredo katoliški duhovniki na zborovanja in tam v gostilnah poučujejo ljudstvo. Kaj pa temu rečejo, da lutrovski pridigar po gostilnah nastopa, in ne samo protestantom pridiguje, ampak tudi druge vabi. Kaj bi g. vikar Haupt rekel, če bi kaj takega storil kak katoliški duhovnik? Nas pa veseli, da morajo boga-boječi Velikovčani tudi od lutrovskega pridigarja slišati, da je Bog; saj katoliškemu duhovniku itak ne verujejo, četudi je Nemeč.

Št. Rupert pri Velikovcu. Pri letošnjem šolskem popisovanju je velikovski nadučitelj, rojen Ljubljčan, naši slovenski šoli odvrnil nad 20 otrok. Slovenske stariše je nagovarjal z znanimi nemškutarskimi neumnostmi, češ da je nemščina nadvse potrebna, in da otroci, ki hodijo v slovensko šolo, ostanejo neumni. Gosp. nadučitelja bi vprašali, kedaj otrok lažje ostane neumen, ali narobe? Kako pa pride do tega, da je ravno Koroška najbolj nazadnjaška kljub nemškim šolam? Ker se otrok v nemških šolah nobenega jezika prav ne nauči, pa ga ne veseli branje, in mladina se raje povsod drugod mudi, kakor pa pri dobrih knjigah in časopisih. Slovenski stariši, ne dajte se begati!

Prevalje. (Volitev župana.) Pri volitvi župana za prevaljsko občino je dobil Pristov 12 glasov, g. Lahovnik pa 7. Izvoljen je torej zopet Pristov. A njegova zmaga nikakor ni tako sijajna, kakor bi rad dokazal mazač v „Freie Stimmen“. Pri zadnji volitvi, pred tremi leti je bil izvoljen Pristov soglasno, sedaj pa je dobil le še 12 glasov! To je eno. Nadučitelju Jurkoviču je torej izpodletelo. Ali ste ga videli, kakšne skomine je imel po županskem stolcu — toda njegov up je šel po vodi! „Podžupan pa moram biti“ — si je mislil — in so imeli tudi že vse tozadevno dogovorjeno. A naši so mu temeljito zmešali štrečno in je bil s sijajno večino izvoljen za podžupana g. Fr. Lahovnik. Tudi v krajnem šolskem svetu imamo tri naše, torej večino. Pribijemo, da je tudi volitev župana, podžupana in krajnega šolskega sveta pokazala, da smo napredovali. Ako gotovim osebam ni prav, da se stvar o volitvi župana razmotriva v „Miru“, naj prijemajo za ušesa tistega fantalina, ki piše tiste infamne dopise v „Freie Stimmen“!

Prevalje. (Živinski sejm.) Kako so bobnali okoli, da bo dne 5. t. m. živinski sejm v Prevaljah. Celo plakati so bili nabiti! V zadnjem hipu pa je bil sejm odpuščen. In so se dne 4. t. m., torej en dan pred „sejmom“ nabili na dveh ali treh krajih neznatni, nemško pisani razglasi, da sejma ne bo. Kmetje iz okolice pa naj vohajo, kaj je nabito na občinski deski! Tako reč bi bilo treba zadostno razglasiti! Tako pa so prignali živino na sejm — a sejma ni bilo. Kajne, Zazej, čez „Mir“ zabavljati na sejmišču in pa letake za nemčurske poslance raznašati — to je lažje, kakor pa kaj potrebnega razglasiti!

Državni zbor.

Ureditev uradniških plač. Povišanje davkov. Vlada je predložila državnemu zboru zakonsko predlogo, s katero se državnim uradnikom od VI. do XI. plačilnega razreda in slugam poviša aktivitetna doklada. Na podlagi omenjene vladne predloge bodo dobivali uradniki v bodoče sledeče aktivitetne doklade:

Plačilni razred	Dunaj	v krajih, ki štejejo			
		več kot 80.000	manj kot 80.000 in več kot 40.000	manj kot 40.000 in več kot 10.000	manj kot 10.000
		prebivalcev			
VI	2030	1624	1421	1218	1015
VII	1850	1480	1294	1110	925
VIII	1669	1328	1162	996	830
IX	1440	1152	1008	864	720
X	1200	960	840	720	600
XI	940	752	658	564	470

V kategorijo slug spadajoči državni uslužbenci bi na podlagi vladne predloge dobili dosedanjo aktivitetno doklado, povišano za 15 odstotkov. Istodobno z omenjeno predlogo je vlada predložila povišanje davka od stav o priliki dirk in športnih prirediteljev od 5 na 8 odstotkov, dalje povišek davka na dividende akcijskih družb in višjih dohodkov, povišanje osebno-dohodninskega davka za samce za 15 odstotkov in za take davku podvržene osebe, ki nimajo skrbeti za več nego eno osebo za 10 odstotkov in konečno povišanje davka od zavarovalnih pogodb. Vlada računa, da bodo ti novi davki donašali toliko večje dohodke, da bodo isti zadoščali za pokritje troškov, ki jih povzročijo povišanje uradniških plač. Zato je pa vlada postavila junktim med povišanjem plač in novimi davki. Ako ne bo novih davkov, tudi povišanih uradniških plač ne bo. Za povišanje uradniških plač bo vlada potrebovala za 12,865.000 K več dohodkov.

Nov društveni zakon. Vlada je predložila državnemu zboru nov društven zakon, s katerim se izpremeni društven zakon iz leta 1867. Vladna predloga ne dela nobene

razlike med političnimi in nepolitičnimi društvi ter ne izključuje žensk, kakor je bilo dosedaj, ko ženskam ni bil dovoljen pristop k političnim društvom.

Državni proračun za leto 1912 izkazuje: Potrebščin 2.916,685.263 K, pokritje pa 2.916,990.344 K; torej izkazuje 305.081 K prebitka. Potrebščine se razdelijo: na najvišji dvor 11, 300.000, kabinetna cesarjeva visarna 191.650, državni zbor 4,140.343, državno sodišče 68.965, ministrski svet in upravno sodišče 4.466.000, prispevek za skupne zadeve 346,187.937, notranje ministrstvo 56,187.270, domobransko ministrstvo 101,507.310, naučno ministrstvo in kultus 113,313.687, finančno ministrstvo 866,527.065, trgovinsko ministrstvo 233,634.342, železnično ministrstvo 762,184.710, poljedelsko ministr. 61,467.307 pravosodno ministrstvo 89,338.286, ministrstvo javnih del 113,225.240, uprava državnih poslopij 4,500.089 K.

Vojna med Lahi in Turki.

Na Balkanu vre. Nevarnost, da se na Balkanu vname splošna vojna, ktere bi seveda tudi druge države ne mogle mirno gledati, postaja vedno večja. Turčija mobilizira 600.000 mož. Njene vojaške odredbe ob bolgarski meji so povzročile nevoljo Bulgarije, ki je naročila svojemu poslaniku v Carigradu, da pri turški vladi zaropocje. Po svojih diplomatskih zastopnikih je bulgarska vlada opozorila tudi druge države na odgovornost, ki jo prevzema turška vlada zavoljo vojaških odredb. Obenem je vložila tudi Turčija pri drugih državah protest, ker Grška mobilizira in grozi z vojnim odgovorom ob grški meji. Poročajo tudi, da mobilizira Srbija proti Sandžaku.

Lahi so zasedli Tripolis. Turške čete so se umaknile v notranjost dežele. Kar je ostalo v Tripolisu Arabcev, so seveda Lahom izročeni na milost in nemilost. Iz tega izvirajo tudi poročila laških listov, ki ne morejo prehvaliti Arabcev, češ, da Lahe navdušeno sprejemajo. V resnici pa so Arabci iz tripoliške okolice podpirali turške čete v boju proti laškemu oddelku, ki se je upal predaleč, in so Lahe pognali nazaj v Tripolis. Begunci iz Tripolisa poročajo, da je v notranjosti dežele pripravljenih na vojno 40.000 mohamedancev. Dne 9. t. m. se je laški kralj Viktor Emanuel podal v Neapolj, da pregleda čete, ki so se vkrcale na ladje, ki jih prepeljejo v Tripolis. Laška vlada meni izkrcati tekom tedna 30.000 mož na afrikanski obali in z njimi Turke užugati.

Bitka pri Tripolisu.

Laška lista »Corriere della Sera« in »Stampa« poročata iz Tripolisa 10. t. m.: Danes zgodaj zjutraj je poskusila turška armada, sestavljena iz čet, pobegeh iz Tripolisa, infanterija, konjenica in topničarji, skupaj 3000 mož, zavzeti mesto Tripolis, ki je zasedeno od 2000 Lahov. Napad se je izjalovil, in prišlo je do groznega boja. Na laški strani so streljale tudi ladje in mestne baterije, ki jih imajo Lahi v svojih rokah. Bitka je trajala več ur, na obeh straneh je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. Turki so se morali vrniti proti središču dežele z velikimi izgubami in so pustili v mestu mnogo ujetnikov.

Društveno gibanje.

Celovec. Slovensko kršč. soc. delavska društvo priredi dne 15. oktobra redni mesečni shod za Celovec in okolico v prostorih pri „Trabesingerju“ ob 1/2 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

„Učiteljski dom.“ — Dne 19. oktobra se vrši občni zbor društva „Učiteljski dom“, in sicer v mali dvorani hotela „Trabesinger“. — Začetek točno ob 1/2 2. uri. Na dnevnem redu je tudi referat o stanju slovenskega učiteljstva na Koroškem.

Št. Tomaž. (Shod) bo naše društvo »Edinost« priredilo v nedeljo, dne 29. vinotoka, popoldne ob pol 3. uri v društvenem prostoru. Govoril bo č. g. Fran Šenk o lan-

skem romanju Slovencev v Sveto deželo. — Tako bomo poceni tudi mi romali na te svete kraje! Nato uprizarijo dekleta veselo igro: »Čašica kave«, fantje pa »Krčmar pri zvitem rogu«. Vstopnina kakor navadno. Čisti dobiček se bo podaril pogorelcem. Udje se na novo sprejemajo. Obenem se lahko tudi udnina plača. K obilni udeležbi vabi odbor.

Železna Kapla. — Dne 22. oktobra priredi slov. kršč. izobraž. društvo v Železni Kapli reden shod. — Shod bo važnega pomena, ker nastopi kot govornik g. Krištof uradnik Zadržne zveze v Ljubljani, ter bo predaval o gospodarskem vprašanju.

Podljubelj. (Slov. Straža) ima 22. oktobra ob 3. uri popoldne svoj občni zbor. Govornik gospod Smodej. Drugi govor: Vojška v Tripolisu. Pri tej priliki se uprizarita tudi dve šaljivi igri. Vstopnina 20 v.

Prevalje. Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 15. t. m., pop. po blagoslovu pri Šteklju svoje mesečno zborovanje. Obenem se pobira tudi članarina za delavsko društvo. Na sporedu je zanimiv govor. Člani in drugi prijatelji društva — pridite!

Gorenče. Izobraževalno društvo Št. Peter-Ruda priredi v Gorenčah dne 22. oktobra ob 2. uri pop. pri Hartlnu shod s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Govor gosp. kanonika Dobrovca. (Gosp. dr. Lambert Ehrlich iz Celovca.) 3. Igra „Sv. Neža“. (Vstopnina 20 v, sedeži 40 v.) 4. Prosta zabava pri Buchbauru, poje žvabeški pevski zbor. — Ob lepem vremenu na prostem pri Buchbauru.

<p>Volnena krila umerjena, zelo trpežna, topla, v temnih barvah, z okusnimi vzorci spodnja kos à K 1-25, 1-35 vrhnja " " " 1-40 boljše kak. " " 1-50, 1-70</p>	<p>Zelo lepa krila iz lodna gladka IIa . . . à K 1-90 Ia . . . . . 2-30 iz la brnskega težkega lodna . . . . . à K 3-80</p>
<p>Vse zajamčeno dobre kakovosti pošilja tkalnica</p> <p>A. Konrád Mor. Olešnice št. 456.</p>	
<p>Okusno sešita, brez pogreška padajoča krila vsako za K 1-20 dražje. (Napovedati treba dolgot in širokost čez pas in v bokih.)</p>	<p>Pošiljajo se najmanj štirje kosi po postnem povzetju. Neugajajoča se sprejme nazaj ali pa se povrne denar.</p>

Književnost.

Matica Slovenska. Velecenjenim gospodom poverjenikom se usojamo naznanjati, da so letošnje knjige „Maticе Slovenske“ deloma že natisnjene, deloma se še tiskajo. Izidejo letos sledeče knjige: 1. Zbornik spisov o koleri v naših deželah. 2. Narodne pesmi. 3. Romana Brankovič II. del. 4. Menčingerjevih zbranih spisov I. zvezek. 5. D. Šimunovića Tudjinac, hrvatski roman s slovenskim komentarjem. 6. Zabavna knjižnica s spisi Ks. Meška in M. Puglja. 7. Spominška in jubilejna knjiga in 8. Letopis. Ker pripravljamo Letopis za tisk, lepo in nujno prosimo, da bi nam čim preje poslali imenik in članarino. Za „Matico Slovensko“ hvaležna: Dr. Fr. Ilešič, predsednik, Milan Pučelj, tajnik.

Gospodarske stvari.

Slovenski kmetovalci, poprimite se sadjarstva!
(A. Fritz.)

V kmetijstvu ni stroke, ki bi za svoje obdelovanje zahtevala tako malo časa in stroškov kot je sadjarstvo, a vendar še kljub temu daje lepe dohodke. Ljudje od leta do leta bolj tožijo čez slabe čase, draginjo itd., nekateremu kmetu se v resnici tako slabo godi, da komaj še svoje davke plačuje in dostikrat ne ve, odkod dobiti krajcarje za najpotrebnejše stvari pri go-

Dobro rodbinsko kavo

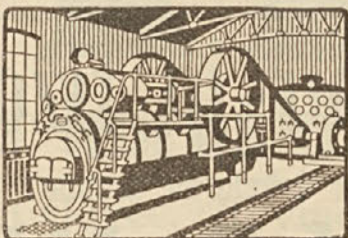
priredi že mali dodatek „pravega : Francka.“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljeni sprejem v vsakem gospodinjstvu.

Slovenci, kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF**MAGDEBURG-BUCKAU**

Podružnica Dunaj, III., Heumarkt 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem.

Izvirna sestava Wolf . . . . . 10—800 HP.

Najbolj dovršeni in gospodarski stroji za industrijo in poljedelstvo.

Vseh izdelkov nad 800.000 HP.

Loterijske številke.

Brno , 4. oktobra:	43	4	34	25	37
Linc , 7. oktobra:	57	18	35	50	41
Trst , 7. oktobra:	85	47	90	14	30

Tržne cene v Celovcu

5. oktobra 1911 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	23	78	15	60
Rž	20	83	21	24	12	65
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	19	—	20	—	6	92
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	10	—	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	8	88	4	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	7	—	8	50	—	—
„ kisló	5	50	7	—	—	—
Sláma	3	80	5	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	12	—	16	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	80	3	60	—	—
Slanina (špoh), pov. 1 „	2	20	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	12	—	14	—	—
Piščeta, 1 „	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40	—	—
3 0 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—	—
Krave	—	—	—	—	—	—	—
Telice	—	—	—	—	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	16	48	—	—	110	81	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Živinski sejm je bil zaradi kužne bolezni na gobcu in parkljih zaprt.

Sto vreč krompirja

kupi Slov. kršč.-soc. delavsko društvo v Celovcu, Kosarska ulica šte. 30, kamor se naj ponudbe s ceno naslavljaajo.

Lepo posestvo

na katerem se more rediti 18—20 glav živine, se proda. Poleg njiv, travnikov, velikega vrta in dveh sadovnjakov še spada zraven obširen tuftolom, žaga in mlin, pripraven za umetni mlin. Več pove Franciška Prajnik v Peračici, pošta Škocijan v Podjuni, žel. post. Sinčaves.

Neokuženoostane ono dvorišče, v katerem se uporablja pri pokladanju **Mastin**. Do danes je prvo in razne krme edino dr. pl. Trnkóczy-ja varstveno sredstvo pri pitanju; pospešuje zdravje in težo klavne živine. — Dobiva se pri trgovcu ali pa potom pošte iz tovarniške zaloge lekarnarja Trnkóczy-ja v Ljubljani (Kranjsko). — 5 zavojev stane K 350 franko.

≡ V najem se odda ≡

gostilna in trgovina

v društvenem domu v Žitarivasi. Pojasnila se dobe istotam pri Kat. slov. izobraž. društvu „Trta“ v Žitarivasi, p. Miklavc, Koroško.

Koci iz lodna. Konjske odeje. Vezivo(Stickgarn) v različnih barvah in vsaki velikosti se dobiva v Velikovcu v tovarni volnenega blaga **Jakob Pogatschnigg**. Tudi kupujem in v zameno z blagom prejmem ovčjo volno.**Pomočnika** sprejme **takoj** črevljarski mojster **Jak. Hedenik** pd. Dravec na Žihpoljah.**Služba mežnarja in organista**

se odda od 1. januarja 1912 v Črni. Prošnje naj se pošljejo na župnijski urad v Črni, Koroško.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta šte. 14

trgovec z mešaním blagom

kupi in prodaja vsakovrstne deželne pridelke, kakor žita, maslo, sir, jajca, mleko itd. Zlasti priporoča

patentirano olje za večno luč in oglje za kadilnice

vsakovrstno kadilo, francoski in navadni steni, voščene in druge cerkvene sveče itd.

Le z uporabo leta 1886. pohvaljenega z znamko **„Seehund“** postavno zavarovanega gumijevega trana nejo **črevlji** mazila za usnjeres nepremočni, mnogo bolj trpežni, mehki in se jih še lahko svetli z voščilom. Tudi za vozna pregrinjala, konjsko opravo, jermenje itd. izvršno. Dobiva se povsod v škatlicah po 30 h in večjih, če ne naravnost po edinih proizvajalcih: **J. Lorenz & Co., Heb, Češko, in Böhme & Lorenz, Chemnitz, Saško.** — Sodbe se glase:

Blagovolite mi zopet poslati 4 škatle Vašega izvršnega gumijevega trana, ki se izvršno obnese pri obnavljanju kakor tudi pri usnju in jermenju. Jesenice (Kranjsko) 2. VII. 1907. C. kr. nadpošta A. Schrey.

(Dalje sledi.)

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Je vžigalice
sov pridružitvi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Je vžigalice
sov pridružitvi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

Kupujte pri tvrdkah, ki in-
serirajo v „Miru“!

Uzgojišče za deklice

(internat)

čč. šolskih sester v Narodni šoli Družbe
: sv. Cirila in Metoda v Velikovecu :

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira

se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se prične dne 4. novembra t. l.

Plačila 26 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovoljijo poslati čč. šolskim

sestram v Velikovecu na Koroškem.

Krompir in fižol

kupuje na debelo in drobno

Jožef Božič,

trgovec v Celovcu.

Mizarskega učenca

sprejme takoj pod ugodnimi pogoji mi-
zarski mojster Josip Ravnik v Celovcu,
Beljaška cesta 23.

Glavna točka

za ohranitev zdravja je,

da se ohrani prebava brezpogojno na višini
svoje naloge in se po moči podpira.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli
skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljanje pospešu-
joče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in od-
strani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja
in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne
tvoritve kislin ter krče. Je **dr. Rose balzam**
za želodec iz lekarne **B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvornega
dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
vogal Nerudove ulice.

— Po pošti se razpošilja vsak dan. —

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpo-
šiljati K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.80 velika
steklenica, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8.— štiri
velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštne
prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske,
v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

Lovske puške

vseh sestav, prizna-
no delo prve vrste, z
najboljšim strelnim
učinkom, priporoča

Prva borovska
orožnotar-
niška družba

Peter Wernig,

družba z omej. zavoro
: v Borovljah
na Koroškem.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Zaradi bodočega novezidanja

:: hiše je krojno blago po ::

znižanih cenah
naprodaj.

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec,
vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

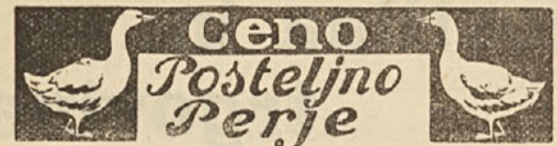
Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence
priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike
K 4.40, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti
franko K 1.— več.

Ceno
Posteljno
Perje

1 kg sivoga skubljenega K 2.—, boljšega K 2.40, polbelega
prima K 2.80, belega K 4.—, prima puhasto mehkega K 6.—,
najfinjšega K 7.—, 8.— in 9.60. Siv puh K 6.—, 7.—, bel
prima K 10.—, prsni puh K 12.—. Od 5 kg naprej franko.

Napolniene postelje

iz debelega rdečega, modrega, rumenega ali belega inleta
(nanking); pernica ca. 180 cm dolga, 120 cm široka, z
dvema blazinama, vsaka ca. 80 cm dolga, 60 cm široka,
povoljno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim
posteljnim perjem K 16.—, napolpuh K 20.—, puhasto perje
K 24.—. Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14.—, 16.—,
Posamezne blazine K 3.—, 3.50, 4.—. Pernice 200x140 cm
velike K 13.—, 15.—, 18.—, 20.—. Blazine, 90x70 velike
K 4.50, 5.—, 5.50. Spodnje pernice iz najboljšega blaga
180x116 cm velike K 13.— in K 15.— odpošilja po povzetju
ali proti predplačilu

Maks Berger v Deženicah št. 444 a, Šumava,
Češko.

Noben riziko, ker je zamenjava dovoljena ali se denar
vrne. Bogati ilustr. ceniki vseh posteljnih naprav zastoj.

:: V Narodni šoli ::

v St. Jakobu v Rožu na Koroškem

imajo čč. šolske sestre

internat za dekleta.

Gojenke se učijo in vadijo v vseh
ženskih ročnih delih kakor tudi
v kuhinji in perilnici.

Na stanovanje in hrano se spre-
jemajo tudi šolarji za ondotno
trirazredno ljudsko šolo s slo-
venskim učnim jezikom.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi
zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne
jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi
za konje.

Za zabavo služi **kegljišče,** pozimi
zakurjeno.

Poleti sedi na **senčnatem vrtu.**

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno sloven-
sko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači
omnibus.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge
do dne vzičja.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spijetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek
300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za
komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji
na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vpla-
čevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.